

ARCHA

6
2004

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

co je to primární prevence? - na vlastní oči - někdy nám scházejí "misionáři" prevence - preventivní poznámky k prevenci - patnáct uznávaných organizací - každý žák by měl mít svého ámose - čím září smaragd - bambiriáda je dobře fungující soukolí - čtvrtý rok = krize a krach - brontosaurus třicátníkem - postavme svět společně - evropa na dosah - jen ať děti křičí na hřišti - jubilejní sezóna v šumné - dali o sobě vědět

Co je to primární prevence?

... nedá se jednoznačně vysvětlit a přesně popsat. Lze vyhledat základní synonyma pro slovo *primární* – jednoduchá, základní, prostá, běžná, nestrojená, skromná, všední atd. Máme například primární prevenci na školách, primární prevenci patologických jevů, primární protidrogovou prevenci, primární prevenci nemocí. Jak ale napsat článek o primární prevenci a sdružení dětí a mládeže? Co třeba takto...

Nechodila jsem do velké školy ve městě. Má povinná výuka proběhla na vesnické malotřídce, do které se muselo dva kilásky pěšky. Na podzim nás vždy zdržela

spadaná jablka v sadu u cesty, v zimě plná taška sněhu. Při dešti nebylo co závidět, stejně jako jiným dnes, kteří mají třeba v ranním autobusu pro své tělo jen několik centimetrů.

Nikdo z nás v září nezažil náborů do oddílu, nevyslechl si představení určitého sdružení pro děti a mládež. Nečetl na nástěnkách pozvánky do mnoha spolků. Kdo vlastnil školní brašnu s penálem, byl automaticky přihlášen a zapřísáhl k „místním hasičům“. Toť jediná možnost volnočasové aktivity – bez rozdílu, pro všechny věkové kategorie. Budete se divit, ale my se nemohli dočkat...

Sbor dobrovolných hasičů byl, je, a věrme, že dlouho bude, sdružení pod vedením místního starosty. Spolek, který se snaží přimět děti i dospělé (v mém případě tedy celou vesnici) plout na jedné lodi. Místa vedoucích zastávali naši tátové. Každý z nich měl svolení obdařit kteroukoliv ratolest při prvním průsvihu pohlavkem. Moc příležitostí však nenastalo. Možná i proto, že výše uvedené nám bylo velmi dobře známo. Jako družstvo mladších jsme za-

čali „od píky“. Učit se uzly, držet rozdělovač, běhat štafetu. Poznat sebe sama a ostatní navzájem. Po každém závodě přišla vytoužená odměna ve formě táboráku, společného sáňkování, nebo návštěvy kina. Milovali jsme prince Bajaju a hlasitě fandili při boji s drakem, který se odehrával na velkém filmovém plátně. Jen těžko dumat, jak bychom reagovali na (v dnešní době tolik známé) *Hvězdné války*.

Jako banda starších už vítězíme v požárním útoku, běháme nejrychlejší štafetu, umíme střílet ze vzduchovky a víkendy trávíme pod širákem. Společně jsme si prožili pubertu a první lásky. Po střední škole se kruh uzavřel a několik z nás stálo před horlivými prvňáky a snažilo se vysvětlit rozdíl mezi vodním a pěnových hasičím přístrojem.

Nikdy jsme neměli besedu o drogách, přesto z nás nikdo nefetuje. Kolem sexu se dříve chodilo „po špičkách“, ale snad nám nic důležitého neušlo. Tátové zřejmě neměli v osnovách našeho malého sdružení spojení *primární prevence*. Myslím si, že jí však bylo „učiněno zadost“. Přicházela s rodičovskou samozřejmostí. Zní to jako klišé, ale vyrostli z nás všech slušní lidé...

Marie Molková - Hromča
foto archiv sdružení ČRDM

Na vlastní oči

Zkušenější a moudří lidé zvedají varovně prst, ale zatím nejsou příliš slyšet. Domnívají se totiž, že se děje něco nepatřičného. Něco, co by se dalo přirovnat k tomu, jako bychom se dobrovolně vzdávali svých chuťových buněk tím, že bychom jedli pouze stravu bez tvaru, chutě a zápachu. Kdosi v dalekém Japonsku to dokonce doložil statisticky – děti jsou tak málo ve skutečné přírodě, že víc než polovina žáků základních a středních škol nikdy neviděla západ slunce.

Ano, umíme se prostřednictvím televizní obrazovky snadno přenést do nejbudálnějšího konce světa, na internetu získáme ledasjakou informaci nevidanou rychlostí. Na „vlastní oči“ reportéra můžeme být u věcí a lidí, ke kterým bychom se běžně nedostali. Dospěli stále

někam pospíchají, na děti mají mnozí méně a méně času. Televizně-počítačové generaci dětí pak chybí poznání těch docela obyčejných, a přesto neuvěřitelně úžasných skutečností: jak voní les, jak je nebe při západu slunce pokaždé jiné nebo že ráno je na louce rosa. Já měla to štěstí, že jsem tohle všechno poznala. Hlavně na táborech PS Slunce v údolí nedaleko Kletečné na Pelhřimovsku. Je úžasné, že do toho milého údolí

jezdí kluci a holky už téměř třicet let, jen název sdružení je maličko jiný (www.slunce.net). Je neméně úžasné, že i jiná údolí ožívají v létě dětskými hlasy a že je stále ještě hodně (chtěla jsem napsat „dost“, ale takových lidí není nikdy dost) dospělých, kteří svůj volný čas dovedou darovat. Je to velmi vzácný dar.

Radka Páleníková
www.adam.cz
foto archiv sdružení ČRDM

Někdy nám scházejí „misionáři“ prevence

Rozhovor
s ministrem vnitra
Františkem Bublanem

Připravujeme náš rozhovor, pane ministře, v době, kdy jsou v plném proudu debaty o návrhu snížit hranici trestní odpovědnosti dospívajících pod 15 let. Tlak na to významně zesílil po sérii vražd spáchaných dětmi. Kde vy sám vidíte klíč k řešení tohoto tíživého problému? Máte představu o komplexním řešení?

Snížení hranice trestní odpovědnosti není všelékem, nicméně bude asi nezbytné. Rozhodně bude nutné rozlišovat a nevztahovat sníženou věkovou hranici na všechny trestné činy. Komplexní řešení se nedá jednoduše popsat, snad se dá říci, že spočívá ve výchově, stavu rodiny, stavu celé společnosti, v hodnotách, které prezentují státní instituce jako základní a prioritní a samozřejmě v prevenci a důkladné represii.

Slovo „prevence“ se velmi často užívá jako recept na léčení všech možných neduhů společenského života, zejména těch, které se označují jako sociálně patologické jevy. Jak by podle vás opravdu účinná prevence měla vypadat v oblasti drogového ohrožení?

Drogová prevence se u nás vyznačuje především důkladnou a na velmi dobré úrovni prováděnou osvětou. To je dobře a jsem tomu rád. Pokulháváme ještě v oblasti tzv. „volného času“ dětí a

mládeže, omezenou působností různých zájmových organizací a klubů, a především v tom, že neumíme vyhledat, oslovit a nabídnout vhodnou alternativu ohroženým skupinám mladých lidí. Chybí nám vhodní „misionáři“, kteří by vyhledávali tyto skupiny a nenásilně nabízeli jiné hodnoty. Institucí máme dost, terénních pracovníků méně.

Nedávno jste vyznamenal mladého muže Michala Holuba, který dokázal zneškodnit ozbrojeného lupiče u benzínové pumpy. Myslíte, že takové jed-

nání zůstane vždy vzácnou výjimkou, nebo že by nám celkově prospělo více statečnosti?

Případ pana Michala Holuba je poměrně vzácný, vyznamenal jsem ho rád, ale byl bych rád, kdyby tyto případy zůstaly vzácné. Každý takový zákrok je nebezpečný, včasné informování policie je vždy bezpečnější cestou.

Jako jedna z priorit ve Strategii prevence kriminality na léta 2004 až 2007 jsou uvedeny „projekty primární prevence (volnočasové aktivity, osvěta), s možností podpory Minimálních preventivních programů škol a školských zařízení od více resortů“. Se školami se tedy počítá – co ale nestátní neziskové organizace, které se zabývají výchovou dětí a mladých lidí?

Nestátní organizace by měly být základem výchovy dětí. Domnívám se, že v některých městech a krajích fungují velmi dobře, někde méně. Tyto organizace by měly vycházet z místních kořenů, z tradice, potřeb a zájmů dětí. Nelze nic diktovat, potom se z toho stává nefunkční a nezajímavá organizace.

Máte vy sám osobně zkušenost s životem v nějakém oddílu či podobném společenství? Pokud ano, co pokládáte za hlavní přínos, který to pro vás mělo?

Já jsem víc jak deset let chodil do turistického oddílu v Třebíči, byl to takový skrytý skautský oddíl, prožil jsem mnoho hezkých let a hodně jsem se naučil.

Mají nějakou „oddílovou zkušenost“ vaše dnes již dospělé děti?

Moje děti už měly možnost chodit do řádného skautského oddílu, jeden z mých synů zůstal těmto myšlenkám věrný a vede smečku vlčat.

Jaké charakterové a povahové vlastnosti pokládáte za zvlášť důležité pro dnešní mladé lidi? Proč?

Otevřenost, tolerance, schopnost chápat jinakost toho druhého a jistá míra pokory vůči lidem i přírodě.

Mezi osmi základními podmínkami, které je podle odborné literatury* nutné naplňovat pro úspěšný boj s korupcí, se uvádí i „obrana nezávislosti médií“ a „péče o hodnotovou orientaci lidí, morální hodnoty, výchovu“. Jak myslíte, že současné politické prostředí tyto dvě podmínky podporuje? A vy osobně?

O nezávislosti některých médií nejsem plně přesvědčen, někdy jsou média závislá i na společenské poptávce, předávají to, co se chce slyšet, co je jednoduché, co lidi uspokojuje, ale neburcuje a nevede k zamyšlení. Politické

prostředí nikdy nebude ideální a boj o prosazení politických idejí nebude podobný povídání u kávy a bábovky. Je to soutěž, zápas a běh na krátkou nebo dlouhou trať. Co se mi nelíbí je velké množství faulů, z nichž by si většina zasloužila červenou kartu nebo diskvalifikaci. Úsilí o lepší morální úroveň a prosazování opravdových hodnot je spíše během na tu dlouhou trať a vyžaduje množství drobných kroků, hodně sil a potu, vytrvalost a schopnost překonávat krize nebo kolize.

ptal se Jiří Zajíc
foto Radka Páleníková

* Susan Rose-Ackerman: *Corruption and Government. Causes, consequences and reform*, Cambridge University Press, Cambridge - New York - Melbourne 1999

Preventivní poznámky k prevenci

K samozřejmě výbavě dnešního člověka patří poznatek, že nejúčinnější metodou, jak zabránit všemožným komplikacím života osobního i společenského – od nepříjemné chřipky až po patologie tzv. sociální – je **prevence**. O tom vykládají i v televizi NOVA nebo to nechybí tu a tam i v radách *odborníků* narychlo spíchnutých pro ženské časopisy. Je to tedy nepochybně „pravda“. Komplikace nastávají až ve chvíli, kdy se začneme zajímat o to, jak by taková prevence měla ve skutečnosti vypadat. Je nabíledni, že by bylo optimální, kdyby to dokázala jedna tabletka, nejlépe šumivá, v krajním případě jedna injekce píchnutá v tom správném ročním období na to správné místo. A když už by tohle nestačilo, tak něco jasného a rychle účinného: například včas potencionální kriminálníky zavřít, nebo těm méně podezřelým z budoucích neplech něco včas předhodit, aby se jim zaplnil volný čas a neměli už žádnou možnost vymýšlet, natož uskutečnit to, co by nás otravovalo nebo nás dokonce ohrožovalo.

Čtenář jistě chápe, že tenhle zlehčující tón volím právě proto, že ve skutečnosti je s prevencí mimořádná obtíž – zcela srovnatelná s jednoduchou, ale stejně tak těžko uskutečnitelnou radou, že člověk má žít *moudře*, nebo aspoň *správně*. Jako malý chlapec jsem viděl film o klučínovi, který toužil být

nejlepším brankářem. Tolik naléhal na nějakou (už jsem zapomněl jakou) kouzelnou bytost, aby jej vybavila schopností chytit každý míč, že skutečně získal příslib: Jakmile řekne ve chvíli, kdy míč poletí na bránu „*Míči, míči, míči slyš, že jen ke mně letět smíš!*“, míč ho poslechne a skončí v jeho náručí. Předpokládám, že je vám jasné, jak to dopadlo a jaká byla pointa celého příběhu. Co rána na bránu – to gól, protože dřív, než hošík přerikal celé kouzlo, už byl míč v síti. Zkrátka – poctivé zápasy se žádným kouzlem vyhrát nedají. Tím spíš zápasy s ohroženími, kvůli nimž se dnes tak často – dokonce i v té NOVĚ – skloňuje prevence.

Dobrý vhled do toho, co taková skutečná prevence obnáší, nám nejdřív poskytne výběr faktů z výzkumné studie *Sociální klima v prostředí základních škol v ČR*, kterou zadalo MŠMT Institutu dětí a mládeže před dvěma roky a která byla zaměřena na sociální klima v prostředí základních škol ČR a na prevenci šikany (podrobná zpráva je na www.idm-msmt.cz). Tento společný výzkumný projekt MŠMT a Institutu dětí a mládeže se pod vedením Michala Koláře a Miluše Havlínové uskutečnil na 66 školách a oslovil více než šest tisíc žáků navštěvujících druhý stupeň základní školy. Stanovil si dva cíle: za prvé, zmapovat kvalitu sociálního klimatu, jak se projevuje při vyučování ve školních třídách a porovnat mezi sebou výsledky škol zapojených do projektu *Zdravá škola* se školní atmosférou, která vládne v ostatních běžných

základních školách. Druhým cílem pak bylo zmapovat projevy šikanování a dát odpověď na otázku, zda školy v projektu *Zdravá škola* ochraňují své žáky před projevy šikanování podstatně účinněji než běžné základní školy.

V zásadě byla ověřována hypotéza, zda škola, ve které je navozen pocit důvěry dětí k pedagogům, vytvořena atmosféra pohody a klidu, pěstováno právní vědomí, mravní a morální hodnoty, je správným východiskem pro efektivní **prevenci** sociálně patologických jevů. Pro vytváření takového klimatu se projekt *Zdravé školy* opírá o následující čtveřici postojů:

- Úcta, důvěra a snášenlivost.
- Uznání, účast a empatie.
- Otevřenost (vstřícnost).
- Vůli ke spolupráci a pomoci.

A teď uvedu tři – z mého hlediska rozhodující – výsledky potvrzené tímto výzkumem:

a) Není možné preventivně působit ve smyslu prevence čehokoliv bez tvorby optimálních podmínek pro tyto procesy. Výzkumná studie potvrdila, že sociální klima škol podporujících zdraví vytváří takovou atmosféru pro učitele, žáky i rodiče, ve které se před problémy nezavírají oči, o problémech se diskutuje a nehledají se důvody, proč problémy neřešit.

b) Budování otevřených, kamarádkých a bezpečných vztahů mezi členy školního společenství je nejlepší ochranou proti šikanování. Přirozené součásti komunity – celoškolské setkání, školní parlament, třídní spolusprávy, rada školy apod. – jsou samy o sobě účinnými prostředky primární prevence.

c) Nicméně ani to nejlepší demokratické společenství nemůže zásadněji zabránit nákaze šikanování. Proč tomu tak je? Jedním z důvodů je skutečnost, že hlubší příčiny šikanování se nenalézají ve škole, ale v člověku samém, rodině, společnosti. Děti „infikované“ šikanou a děti oslabené, ať už ve smyslu stát se agresorem, nebo obětí, do školy přicházejí a zde vytvářejí nejrozmanitější rizikové konstelace. Zda se zápalná šňůra šikanování rozhoří, tedy zcela nezáleží jenom na škole. Nicméně ta je zodpovědná za zdraví a život dítěte, za účinnou ochranu dětí před šikanováním. Škola by však neměla zůstat v tomto nelehkém úkolu sama, potřebuje podporu všech zodpovědných zainteresovaných složek společnosti.

Nyní přejdu ke zobecnění toho, co výzkum potvrdil pro školu, učitele, žáky a jejich rodiče. K tomu ostatně směřoval závěr předchozího odstavce. Rodina, škola a společnost, obklopující dítě či mladého člověka, vytvářejí teprve úplný prostor jeho zrání

k úspěšné dospělosti. Stačí tedy jen lehce pozměnit konstatování platná pro školu také na rodinu a společnost: *rodina/společnost*, ve které je navozen pocit důvěry dětí k *rodičům/svět* dospělých i vrstevníků, vytvořena atmosféra pohody a klidu, pěstováno právní vědomí, mravní a morální hodnoty, je správným východiskem pro efektivní **prevenci** sociálně patologických jevů. A k tomu si ještě přidejme ony základní postoje: úctu, důvěru, snášenlivost, uznání, účast, empatie, otevřenost, vůli ke spolupráci a pomoci. Jako převládající postoje v rodině i ve společnosti.

Museli bychom být velmi neinformovaní a osobně málo vnímaví, kdybychom považovali za určující charakteristiku naší současné společnosti i stavu, v jakém se nachází podstatná část rodin *pocit důvěry, atmosféru pohody a klidu, pěstování právního vědomí a mravních hodnot, úctu, důvěru, snášenlivost, účast, otevřenost a vůli ke spolupráci a pomoci*. Není při tom pochyb (a všechny výzkumy to potvrzují), že po tomhle všem naprostá většina lidí opravdu touží – jenomže málokdo z nich k tomu také opravdu účinně přispívá. I o tom svědčí výzkumy. Například rozsáhlé studie Centra pro sociální a ekonomické strategie *Češi na cestě za vlastní budoucnost* a na ní navazující *Průvodce krajinou priorit ČR* konstatují mimo jiné toto:

Samozřejmě ochota veřejně „riskovat svou kůží“ a participovat na kolektivních aktivitách úzce souvisí s důvěrou v lidi, s kterými by člověk měl eventuálně „do toho jít“. Tato důvěra je bohužel u nás žalostně malá. Jen 18% dotázaných vyjádřilo přesvědčení, že většině lidí je možné důvěřovat. To je výrazně pod evropským průměrem (31%), což má jistě závažné důsledky na možnost realizace jakékoli kolektivní strategie v zájmu veřejného blaha. Důvěra je nutná pro vzájemné soužití, ale je i mazivem ekonomického systému a snižuje jeho tření – transakční náklady. Nedostatek důvěry se prodraží, vede k bujení administrativy a plýtvání

energie na téma, jak ohlídat veřejný zájem. Všudyprítomná možnost podtrhu se však v českých zemích stala nevysloveným mementem každé kooperativní strategie...

Deficit vzájemné důvěry je zároveň deficitem důvěry v společnou akci, který většina občanů nahrazuje téměř bezmeznou vírou v schopnosti expertů a spíše než participativní demokracii preferuje státem placenou expertokracii. **Deficit důvěry nás proto od moderní společnosti vzdaluje více než momentální zaostávání za technickým vývojem.** Vzniká tak „začarovaný kruh“: občané si navzájem nedůvěřují, a proto do kolektivní akce vstupují jen zřídka, ale bez participace na společných, kolektivních akcích se jejich vzájemná důvěra nemá kde vytvořit, a proto si nedůvěřují (*Češi na cestě za vlastní budoucností*).

Analýza a modelování jednotlivých generací v naší zemi z hlediska jejich podílu na populaci České republiky na přelomu tisíciletí především ukazuje, že existuje převaha generací zaměřených na boj, konfrontaci a soutěžení nad generacemi zaměřenými na spolupráci a konsenzus. Převaha hodnotových orientací konfrontačních nad kooperačními vytváří ve společnosti značné napětí a je východiskem pro přístup k řešení společenských problémů spíše z hlediska příklonu k vítězům, než z hlediska vyřešení problému...

V posledních deseti letech dvacátého století vznikl v naší společnosti zvláštní hybrid hodnotových orientací, jehož základním rysem je inkonzistence: zaměření na rodinu, blízkost s jinými a požadavek solidarity spolu s hedonistickými orientacemi a individualizací, sobectvím místo převzetí odpo-

vědnosti za své skutky. Nezralost, protichůdnost, malá hloubka, tedy i nejistota, možnost zvratu, relativní snadnost působení nových podnětů a nadějí, nestabilita a krátkodobost tohoto působení, orientace na prvopočátky a méně na soustavnost. Zdá se, že jde opět o situaci, pro kterou jsou příznačné zvláštní paradoxy. Jeden je obsažen v silné a výrazné orientaci na rodinu při současném orientování především na hmotné a provozní podmínky její existence jako rozhodující pro tuto existenci. Dalším paradoxem se jeví silná potřeba ochrany a malá ochota podílet se na jejím utváření a rozvoji mimo hranice soukromí. (*Průvodce krajinou...*)

Zkrátka to, co se teď čím dál tím častěji projevuje jako šokující projevy brutality dětí, je jen nejviditelnější příznak „systémového onemocnění“ společnosti. Té naší – západní. U nás se to pouze projevuje v přímočařejší podobě, protože už desítky let žijeme v prostředí skrz naskrz zesvětštělém, takže nic z hlediska života celku společnosti významného neupomíná na hlubší zdroje našeho lidství. Lidé, kteří *nemají* pravdu, tu a tam říkají: „Příčina téhle naší mizérie je v tom, že se lidé nebojí Boha“. Správné je ale jejich tušení, že kořenem našich problémů – a to velmi vážných, které budou bez skutečné terapie jenom dále narůstat – je deficit v duchovním životě. Nejde o to, „bát se“ – pokud možno nějakého Velkého policajta. Lidé dneška se ostatně bojí příliš mnoho a příliš mnoha věcí. Jde o to najít takový zdroj **důvěry**, aby se člověk v tomhle našem tak komplikovaném a nebezpečném světě bát *nemusel*. Aby navzdory všemu zažil a přijal, že je milován. Aby zjistil, že má ohromnou cenu, i když na první pohled v ničem nevyniká. Aby měl odvahu důvěřovat druhým, i když je jasné, že ho čas od času podvedou. Aby dokázal odpouštět sobě i druhým, ačkoliv tak často zklame on i oni. A aby – mimo jiné – byl ochoten jako rodič, učitel, vychovatel či veřejný činitel nést autoritu, protože sám Autoritu, z níž toto všechno čerpá, zná z vlastní zkušenosti a může se o ni opírat.

Tomáš Garrigue Masaryk ve známých Hovorách s Karlem Čapkem odpovídá na otázku, co je pro něj nejhlubším důvodem demokracie: *Víra v člověka, v jeho hodnotu, v jeho duchovnost a v nesmrtečnou duši. A kousek dál pokračuje: Demokracie pravá, založená na lásce a úctě k bližnímu a bližním všem, je uskutečňováním Božího řádu na zemi. Demokracie je názor na život – spočívá na důvěře v lidi, v lidskost, v lidství. Nevymyslíme nic lepšího. A pokud to nezačneme uskutečňovat, budeme o prevenci jen řečnit.*

Jiří Zajíc

foto archiv sdružení ČRD a Marek Bárta

Patnáct uznaných organizací

Ve Velkém zrcadlovém sále MŠMT se v pondělí 13. 9. 2004 setkala ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Petra Buzková s představiteli vybraných nestátních neziskových organizací a s vítězi soutěže „Být při tom“. Petra Buzková tehdy udělila statut ministerstvem uznané nestátní neziskové organizace pro oblast práce s dětmi a mládeží ve volném čase pro roky 2004 – 2006 patnácti organizacím. Jsou jimi: Asociace turistických oddílů mládeže; Česká tábornická unie; Duha; Gemini; Hnutí Brontosaurus; Junák, svaz skautů a skautek ČR; Kondor; Liga lesní moudrosti; Salesiánské hnutí mládeže; Středisko Radost; Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska; Pionýr; Turisticko-tábornický oddíl Srub; Sdružení přátel Jaroslava Foglara a Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP. „Jsem přesvědčena, že udělení tohoto statutu vám ulehčí práci při zpracovávání vašich projektů, usnadní přístup k poskytování státních dotací, zjednoduší některé administrativní úkony a vytvoří předpoklady k dalšímu prohlubování konkrétní spolupráce. Především vám napomůže k posílení a zdůraznění významu, společenského postavení a poslání vaší organizace u co nejširší veřejnosti,“ podotkla mimo jiné ve svém vystoupení ministryně. V další části setkání předala ocenění vítězům soutěže „Být při tom“. Jedná se o národní kolo evropské soutěže *Envie d'agir* (Chut jednat), vyhlášené na základě

Rezoluce Rady EU o obecných cílech participace a informací pro mladé lidi ze dne 25.11.2003 a podporované Evropskou komisí. S návrhem na uspořádání evropské soutěže oslovila členské a kandidátské země EU Francie.

Petra Buzková s uspokojením konstatovala, že v letošním historicky prvním ročníku soutěže byly všechny předložené projekty tématicky velmi zajímavé a kvalitně zpracované.

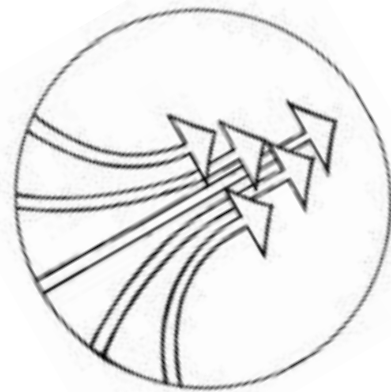
Předkladatelům vítězných pro-

jektů gratulovala k dosaženému úspěchu. Zároveň jim popřála hodně štěstí a důstojnou reprezentaci České republiky v mezinárodním kole soutěže, které se uskuteční na podzim v Paříži a kam zástupce řešitelů MŠMT vyšle. Jak ministryně poznamenala, tato cesta je součástí jejich ocenění.

(Úplný text proslovu ministryně Buzkové je dostupný z webové stránky www.adam.cz.)

Seznam oceněných v soutěži

„Být při tom“:

V kategorii projektů realizovaných na lokální úrovni mladými lidmi do 18 let (1.kat.) zvítězil projekt „Cesta ke knize“ – **Základní škola Mikulčice, Břeclav.**

V kategorii projektů realizovaných na evropské úrovni mladými lidmi do 18 let (2.kat.) zvítězil projekt „Junior Internet“ – **Junior Internet, Praha.**

V kategorii projektů realizovaných na lokální úrovni mladými lidmi ve věku 18 až 26 let (3.kat.) zvítězil projekt „Akce příroda – Akce Brontosaurus“ – **Hnutí Brontosaurus, Brno.**

V kategorii projektů realizovaných na evropské úrovni mladými lidmi ve věku 18 až 26 let (4.kat.) zvítězil projekt „Evropa v zorném poli studenta“ – **Klub mladých Evropanů, Praha.**

Originální projekt - **Radio AKROPOLIS – Studentská Unie ČVUT o.s, Praha.**

Spoluorganizátory soutěže „Být při tom“ jsou Česká rada dětí a mládeže a Institut zájmového vzdělávání MŠMT.

Slávek Hrzal
foto autor

Každý žák by měl mít svého Ámose

V sobotu 11. září 2004 byl při zahájení 12. ročníku mezinárodního dětského folklorního festivalu v Luhačovicích také slavnostně zahájen 12. ročník ankety Zlatý Ámos. To znamená, že občanské sdružení Klub Domino, Dětská tisková agentura, začalo přijímat od žáků základních a středních škol přihlášky. Slavnostního startu „učitelské ankety“ se zúčastnil také její ředitel Slávek Hrzal a dosavadní Zlatý Ámos, učitel Jiří Luka. Ten ve svém zahajovacím projevu, při

kterém si vzal na hlavu putovní korunu krále českých učitelů, mimo jiné řekl: „Přál bych všem dětem, aby měly na škole svého Ámose.“

Ředitel ankety Slávek Hrzal pak už jen zopakoval, co musí žáci udělat pro to, aby mohli do ankety své oblíbené pedagogy přihlásit.

Přihláška by měla obsahovat čtyři body:

- stručná charakteristika navrhovaného kandidáta a jeho fotografie

- popis jedné příhody s ním prožité
- podpisy 100 osob, které s návrhem souhlasí (ve školách do 150 žáků stačí polovina)
- podpis navrhovaného kandidáta, případně i ředitele školy a starosty obce (ti přihlášku neschvalují, pouze stvrzují podpisem, že jsou o ní informováni)

Přihlášku je třeba poslat do 31. prosince 2004 na adresu: Klub Domino, DTA, Na Nivách 314, 141 00 Praha 4 nebo e-mailem: dta@cmail.cz. Podrobné informace i přihlášku najdete na webových stránkách www.zlatyamos.zde.cz.

Dětská tisková agentura

Čím září Smaragd

Zlínský Smaragd byl založen jako občanské sdružení v roce 2001 vedoucími a instruktory s mnohaletými zkušenostmi s prací s dětmi a mládeží a zájmem o tuto práci. V srpnu téhož roku pak uspořádal první vlastní tábor Zlatokopecká horečka 2001.

„K milému překvapení nás všech, tehdejších členů, skončil tábor bez úhony a s velkým úspěchem u účastníků i jejich rodičů...“ stojí na webové stránce Smaragdu. Od roku 2001 tedy pořádá pravidelně letní dětské tábory; program plný zajímavých aktivit však nabízí i v průběhu školního roku.

Sdružuje především děti a mládež se zájmem o smysluplné využití volného času a lidí odhodlané pro ně tyto aktivity organizovat.

„Členy spojuje, vedle silného přátelství, společný zájem o aktivity v přírodě, hry, soutěže, motivované akce a další činnosti umožňující všestranný rozvoj lidské osobnosti, a především podobná povaha a zájmy odrážející se v činnosti celého sdružení,“ lze se dočíst na webu. Stručná charakteristika spolku pak vysvětluje smysluplné využití volného času dětí a mládeže jako vhodnou alternativu, prevenci sociálně patologických jevů. „Cílem sdružení je ukázat dětem, mladým lidem, ale i komukoliv jinému, kdo má zájem, široké spektrum aktivit, které mohou vyplnit jejich volný čas daleko rozumněji, lépe, ale i příjemněji, než televize, počítač, diskotéka... a jiné

tradiční věci,“ podotýkají tvůrci originální webové stránky dostupné z internetové adresy ČRDM (www.crdm.cz).

Kanadská jízdní, Atlantida i lampiony

Ostatně, archivní záznamy o uskutečněných akcích tato slova potvrzují. Vlastně stačí jen názvy některých z nich, aby bylo zřejmé, po jakých stezkách romantiky a dobrodružství se členové Smaragdu do roku 2003 ubírali: Zlatokopecká horečka, Kurz s červenou tyčí, Brloh 01, Za pokladem Atlantidy, Maso pro doktora Jacksona, Hobit nebo Lampionový průvod. A letos? I když stránky paměti-hodných podniků datovaných (nejen) letopočtem 2004 jsou stále ještě ve výstavbě, určitě nepřišli zkrátka. Co se asi mohlo skrývat pod názvem Mafie, lze s trochou představivosti snad ještě vytušit. O něco mnohoznačnější je, zdá se, Osud – ovšem netradiční a poněkud surrealistické pojmenování akce Josefa neviděla, to už je rébus sám.

Více se můžeme v „internetové kronice“ Smaragdu dočíst třeba o památné Zlatokopecké horečce: „Hned jsme si sbalili všechny věci, předepsané vybavení i jídlo a vyrazili s nimi na vlastnoručně vyrobených povozech tažených námi samými náročnou cestou přes nepřijemnou kanadskou jízdní policii. Ještě v noci jsme si pak kousek pod Chilkootským průsmykem

našli pěkné místo a na něm se odebrali do říše růžových slonů... Mnoho jsme toho ale nenaspali – někteří dokonce vůbec nic (však oni vědí): ve 4 hodiny ráno totiž začala pořádná průtrž mračen. Chvilí jsme si toho dokázali nevšímat, ale nakonec jsme stejně vstali a vyrazili vstříc novému táboru, novému městu...“

Ani Lampionový průvod ale určitě nebyl žádná nuda: „...Tak se každému kolemjdoucímu nabízel zajímavý pohled na skupinku lidí, stojících v říjnovém chladu před dveřmi hasičárny a zmateně polemizujících o tom, co je čeká. Velmi záhy však byl odtajněn plán akce, rozděleny lampiony a kolemjdoucí se začal nabízet pohled ještě zajímavější, neb ona tajemná skupinka v šeru pod hasičskou věží začala, vedle jiných pozoruhodných činností, usilovně škrtat zápalkami ☺. Atmosféru podivně dokreslovala Klářina kytara a Zip-pův neodbytný fotoaparát...“

Tradice křekovských táborů

Ve své činnosti navazuje sdružení Smaragd na tradici pořádání letních stanových táborů sdružení Rubín na základně v Křekově u Valašských Klobouk. Ve Smaragdu se organizují členové bez ohledu na jejich souběžné členství v dalších společenských, zájmových organizacích či politických stranách. Sdružení vytváří možnosti aktivního zapojení různých generačních skupin do jeho činnosti s cílem zajistit generační kontinuitu při organizování volnočasové činnosti dětí a mládeže. Ve svém působení se Smaragd řídí schválenými stanovami a usneseními valné hromady, jako nejvyššího orgánu sdružení. Symbolem sdružení je smaragd, vzácný kámen zelené barvy, symbolizující sepětí sdružení s přírodou a jejím zachováním pro příští generace.

Čím vlastně září zlínský Smaragd? Co vyzařuje či, chcete-li, má vyzařovat?

Odpovídá David Běhal – Yetti (člen Rady sdružení, což je tříčlenný statutární orgán Smaragdu):

Rozhodně kamarádstvím, touhou poznávat a poznávat se, hrát si a ... růžovozeleňou :) Tyto dvě barvy jsou totiž symbolem celé naší činnosti. Růžové hry a akce jsou takové, které člověka baví hned ve chvíli, kdy je hraje. Mezi ně patří například bitva všech proti všem, kde zbraněmi jsou stříkačky a municí voda. Takové věci pořádáme za odměnu nebo jen tak – pro radost. Zatímco zelené tehdy, kdy si chceme doopravdy užít – vyzkoušet, co dokážeme, na co máme, jací jsme, v čem jsme hvězdy... Ve chvíli, kdy probíhá zelená hra jsou účastníci pramálo šťastní z toho, co jsme si na ně připravili – v žilách jim tuhne krev a koluje adrenalin – emoce fungují naplno – svaly ani mozek nemají na chvíli volno a každý krok je velké dobrodružství. Po hře jsou ale všichni účastníci nesmírně šťastní, spokojeni a pyšní, že se dokázali dostat k cíli – je z nich ještě lepší kolektiv než dřív a cítí se (z nepochopitelných důvodů) skvěle. Takovými akcemi bylo například prcháň temnou nocí po dvojicích spoutaných řetězy před sanitkou ďábelského doktora Jacksona nebo osvobozování účetního Franka ze spárů dokonale vyzbrojených mafiánů. I přes jejich obtížnost ale, a možná právě pro ni, na takovéto hry všichni vzpomínají nejraději a nejvíce se jich dožadují. Nu a ona směs růžové a zelené, to je Smaragd ☺.

Kolik máte v současné době členů?

V tuto chvíli 65 – obdobně jako loni a zřejmě i jako příští rok. Když jsme před třemi lety dělali první tábor, oslovili jsme děti a vedoucí, kteří s námi jezdili už

dřív pod jiným sdružením. Jen jimi jsme pak zaplnili všech 49 míst a oni se současně stali prvními členy Smaragdu. Vznikla tak skvělá skupina, která s námi jezdí stále na většinu akcí, a protože kapacita základen je vždy omezená, rozrůstá se o nové lidi jen sporadicky. Z toho důvodu se počet našich členů ustálil na čísle 65 a až na malé odchylky zůstává stále stejný.

Na co by měl být nováček ve sdružení Smaragd připraven?

Na všechno (řečeno samozřejmě s trochou nadsázky ☺). Jak sám v článku uvádíte, chceme dětem i dospělým lidem nabídnout směr, kterým se mohou dát a ne je vést. Proto se snažíme připravit si pro všechny co nejširší spektrum aktivit tak, aby si každý dokázal najít to své, co ho bude bavit a v čem bude dobrý, a to v co možná nejláznivější kombinaci, abychom dali možnost i jejich fantazii, hravosti, ale i skrytým vlohám na trnitě cestě připravených překážek vedoucí k vytvořenému cíli..., kterým je sama cesta, z cíle viděna jako ne plná problémů, ale zážitků s kamarády a zkušeností se sebou samým. Abychom si pak tuto ideu a standard zachovali, máme vysoké nároky na nás, organizátory, vyjádřené v postulátu instruktora: „Instruktor musí být nejlepší, nejhezčí, nejrychlejší, nejchytřejší, nejinteligentnější, největší drsňák, nesmí mít nikdy hlad, žízeň, migrénu, musí mít vždycky peníze a když je nemá nesmí mu to vadit, musí odpadnout až jako poslední, nesmí být měkkýš, nikdy nic neslibuje a jenom dělá a dělá...“ a jen tise, ale aby to každý slyšel dodáváme: „...a přesto ho to nepopsatelně moc baví“ ☺...

Co vám v poslední době přidělo vrásky na čele – nebo naopak udělalo radost?

pak udělalo radost?

Vrásky na čele nám přiděly a bohužel stále přidělávají problémy s technickým zázemím Smaragdu. Jsme poměrně malé sdružení snažící se zachovat si kamarádký ráz všech akcí, a to jak jejich programem tak i finanční nenáročností pro účastníky, což je pro nás všechny velmi příjemné, materiálně a finančně však vyčerpávající. Ačkoliv máme díky dotacím státu i města dostatek finančních prostředků na zabezpečení hlavních projektů, nezbyvá už na běžné fungování Smaragdu. Tak se v poslední době potýkáme zejména s problémem, kde skladovat smaragdový materiál. Ačkoliv není nijak zvlášť rozměrný, mít ho doma není možné a všechny jiné prostory si žádají horentní sumy za pronájem. Postupujeme tedy od jednoho provizorního řešení ke druhému, což není nic radostného, a stále hledáme. Obrovskou radost nám naopak dělají budoucí instruktoři. Před několika týdny jsme totiž uspořádali pro své nejstarší členy z řad dětí týdenní akci *Eliška aneb Škola instruktorů* s myšlenkou hravou formou nechat nejstarší děti vybojovat si místo mezi vedoucími na letním táboře za rok. Děti měly jednoduchý úkol – připravit si jednu až dvě motivované hry pro ostatní účastníky akce a zhostily se ho skvěle. Všechny hry byly perfektně promyšlené a přesně v duchu všech zásad Smaragdu. Jedinou nepříjemností celé akce se tak stalo, že 18 instruktorů na jeden tábor zkrátka vzít nelze ☺.

Kontakt

Adresa sdružení: Pod Vrškem
2763, 760 01 Zlín

Telefonní spojení: 603 950 255,
577 437 703

e-mail: smaragd@smaragd.wz.cz
zpracoval Jiří Majer
foto archiv sdružení

Bambiriáda je dobře fungující soukolí...

...říká v rozhovoru pro server Adam Veronika Součková. Bambiriáda 2005 už klepe na dveře. Možná se vám to bude zdát předčasné, ale je to tak. Sotva se podařilo zhodnotit letošní Bambiriádu, už se chystá ta další. Ze zápisu představenstva ČRDM, které rozesílá kancelář všem členským sdružením, jste si mohli přečíst, že se na přípravách už začalo pracovat. Garantem příští Bambiriády je právě Veronika Součková.

Jsi garantem Bambiriády 2005. Co to znamená?

Tuto úlohu chápu jako spojovací bod mezi týmem zajišťujícím Bambiriádu a představenstvem, protože spolupráce obou je samozřejmě nezbytná, ale není možné, aby se všichni scházeli se všemi.

Vidíš v přípravě a průběhu minulých Bambiriád nějaké nedostatky, které by se měly zlepšit?

Bambiriádu jsem kdysi poznala jako naprostý elév – takový ten přidavač/lopaťák. Posléze jsem se „vypracovala“ na koordinátorku dobrovolníků na pražské Bambiriádě – tato zkušenost mi umožnila lepší vhléd do bambiriádního dění. Nyní z pozice členky představenstva ČRDM na Bambiriádu musím nahlížet trochu jinou optikou a cítím, že je potřeba některých zlepšení, zejména v přípravě Bambiriády a v aktivní účasti představenstva na tomto dění (některá nezbytná rozhodnutí, shánění podpor a zástit atd.). Samotná Bambiriáda je dobře

fungující soukolí, o čemž svědčí nejen vysoká návštěvnost a ohlasy v médiích, a my bychom toho měli lépe využívat a vytvářet jakýsi přesah – tak, jako se to daří například v Děčíně.

Nedávno se o přípravě Bambiriády 2005 mluvilo na představenstvu ČRDM. Jsou už známa některá fakta? Prozradíš víc, než je v zápisu?

Členové představenstva v uplynulém ročníku navštívili všechna bambiriádní města a získali tak lepší představu, co všechno vlastně Bambiriáda představuje. Po skončení Bambiriády jsme se snažili komunikovat se zástupci jednotlivých organizačních týmů a se zástupci sdružení tak, abychom dokázali stanovit priority a cíle z pohledu jednotlivých účastníků – samozřejmě, že některé záměry, pro jejichž naplnění Bambiriáda vznikla, se značně posunuly. Tento posun jsme se snažili vměstnat do usnesení z 9. zasedání představenstva, kde se říká že: „*Představenstvo ČRDM se usneslo, že cílem projektu Bambiriáda je především přispět ke zvýšení prestiže a známosti celého sektoru dobrovolné práce s dětmi a mládeží. Zvýšení*

prestiže ČRDM a její vnímání jako oprávněného zástupce zájmů dětí a mládeže je vedlejším cílem Bambiriády.“

Kromě toho představenstvo na minulých jednáních rozhodlo o termínu konání – Bambiriáda bude od 26. do 29. května 2005. Rozhodlo se i to, že Pavel „Bobr“ Hofrichter zůstává v roli koordinátora Bambiriády – a Bobr to přijal – hurá. Další důležité otázky ještě ale zůstávají. Musíme například rozhodnout, jak se postavit k žádostem o rozšíření Bambiriády nejen na další města, ale i státy. Peněz a lidí je čím dál tím stejně a my se musíme snažit o zachování jistého standardu této akce. I z tohoto důvodu bychom rádi vytvořili jakýsi manuál pro pořadatele.

Co je podle tvého názoru nejdůležitější v tomto období udělat pro to, aby Bambiriáda 2005 byla opět bezvadnou prezentací sdružení dětí a mládeže?

Tak především aktivní účast všech sdružení, a to právě teď, kdy se celý ten maratón spouští. Stále hledáme nadšené lidi pro obsazení klíčových pozic v bambiriádním týmu. Jistou novinkou, ale především jasnou motivací, by mohlo být i finanční ohodnocení těchto osob. Za sebe otevřeně říkám – Bambiriáda je obrovský kolos a jako takový nemůže být řízen čistě dobrovolně, po večerech.

Děkujeme za odpovědi. Ti, kteří by chtěli s přípravou Bambiriády 2005 pomoci, se mohou obrátit rovnou na Pavla Hofrichtera hofrichter@rain.cz.

Slávek Hrzal
foto Michal Moučka
a Radka Páleníková

Čtvrtý rok = krize a krach

Vesmírná léta plynou velmi rychle. Jako světelný blesk skrz nás projely čtyři roky naší existence. *Malý princ o.s.* se přehouppl (možná i přehlouppl) do čtvrtého roku oběžné dráhy. Je tedy čas meditace. „Už by nikdo z nás do toho nikdy nešel,“ říká jediný člen sdružení, který stál u samého počátku *Malého prince*. „Zakládat nové sdružení a udržet ho při životě je fuška. Byli jsme tenkrát plní nadšení a najit finance i lidi bylo opravdu lehčí než dnes. Přitom čtyři roky fakt nejsou tak moc.“

Život *Malého prince* jsou hlavně dobrovolníci a děti – zejména ty sociálně slabé, pro něž funguje. Pak jsou to peníze, dary a věci, které pomáhají *Malému princovi* plnit to, co chce. Nakonec je to i reklama a propagace, na které tohle sdružení opravdu nijak nešetří. „Původně jsme byli malá partička kamarádů, co všechno dělali u sebe doma. Skoro nic jsme neměli a všechno bylo sešíváno na koleni. Neexistovaly velké plány. Paradoxně jsme měli ale hodně peněz. Získávat peníze bylo daleko snazší než dnes,“ vzpomíná starší člen sdružení. „Pak na nás tlačili, abychom tomu dali hlavu a patu. Zmatené počínání se pomalu měnilo v nějaký kompaktní tým lidí, kde každý má svoji úlohu a ví, co v ní může a nemůže dělat. Začali jsme mít větší plány. Majetek i aktivity sdružení se rozjely hodně do široka. Peněz začalo být o poznání méně a jejich shánění je nekonečným kolotočem každého roku,“ posmutnil člen spolku.

I přes to všechno je stále *Malý princ* DOBROVOLNICKÉ sdružení a i když se to často někomu nezdá, je to opravdu tak.

„Máme moc dobrých přátel, a ti věnují svého volného času možná více, než sami chtějí. *Malý princ* každého často doslova pohltí od hlavy až k patě,“ líčí místopředseda sdružení. „Někteří z nás úplně vymazali ze svého života osobní čas věnovaný sobě samým. Vedle zaměstnání nebo školy by jiné osobní aktivity už nevládali. A to mluvím pouze o volném čase. Nikdo už se nezabývá penězi, které plynou do sdružení z našich vlastních peněženek.“

Možná to je právě příčinou dost pravidelně se opakující rotace členů sdružení. „Někdo zůstává pořád, jiní ihned odcházejí. Děti, kterým se věnujeme, potřebují pravidelný čas, který s námi tráví. Pro někoho to je neúnosné,“ říká předsedkyně Petra. „Nikdo nám strávený čas s dětmi ani nezapočítává do důchodu. Nežádáme peníze, ale alespoň možnost, aby hodiny a hodiny dost těžké a namáhavé dobrovolné práce pro tento stát někdo počítal do důchodových let. Vrchol dokonce je, pokud nám nějaký úředník nějakého úřadu je schopen sdělit, že se „vám o to nikdo neprosí“ a spekuluje o podivné motivaci některých z nás,“ poznamenává mladý člen sdružení. *Malý princ* poskytuje často i pomoc nad rámec svých aktivit. „Pomáháme osobně rodinám, které to nemají lehké. Například nedávno jsme jeli dělat k jedné rodině nové dveře. Nemohli jsme

se dívat na to, jak to tam vypadá u nich v bytě. Zařizovali jsme i pohřeb jednoho tatínka. Tohle všechno by měl dělat sociální odbor. Kde jsou ale ti lidé?“, stěžují si dobrovolníci v *Malém princovi*.

Do toho všeho přichází vyúčtování, které není přesně podle tabulek, investiční akce, které nebyly přesně podle ministerských šablon – i když plynuly přesně tam, kam by měly plynout, pokuta za špatné parkování – i když na zmíněném místě to auto nikdy nestálo... Valí se na nás doporučené dopisy jako vosy a nikdo si nikdy neuvědomí, že jsme pouze volnočasoví pracovníci. Volný čas zaplácáváme druhým i sobě. Na druhé straně je pravý opak. Firma, která nám zcela zdarma dělá účetnictví; úřednice na finančním oddělení, které mají pochopení; sociální pracovníce, které trochu zajímáme a neignorují naši existenci; nadace, které nás neodmítají; organizace, které nás podrží finančně, hmotně i psychicky; lidé, kteří nám podají svoji ruku; děti, které nám nenichají společný majetek a nechtějí nás zabíjet za každou prkotinu. „Je toho moc pěkného na to, aby to naše parta zabalila. Často o tom přemýšlíme, zvlášť ve chvílích naprosté bezradě nad nějakým úředním dopisem. Naše upřímné jednání se pak mění v hlubokou ránu, která nás provrtává a užírá nám sílu být dobrými vychovateli. Nervózní vedoucí, který si kouše nehty, protože neví, co bude zítra, je k ničemu. Naše děti potřebují pevné a nekompromisní jednání, které nepostrádá lásku. Potřebují veselé, temperamentní a akční lidi, kteří nejsou ubíjení nejistotou a myšlenkami na odchod. Za takové situace se za chvíli zhroutí každý sebelepší vychovatel,“ podotýká jeden dobrovolník. *Malý princ* je tu čtvrtým rokem. Jeho potíže jsou patrné na každém kroku. „Například úřední záležitosti dnes zaměstnávají u tak malého sdružení už tři lidi na celkem plný výkon. Nejsou pak už lidé na přímou práci s dětmi,“ ukazuje na hory papírů předsedkyně.

Máme naději, že rok čtvrtý nebude rokem krize a krachu. *Malý princ* se drží zuby nehty a je přesvědčen, že má smysl to, že existuje a že v charitativním vesmíru má svoji zavedenou planetu.

Více informací na www.malejprinc.cz

TAMP - Tisková agentura
Malého prince
foto archiv sdružení

Brontosaurus třicátníkem

Nelze spočítat, kolik hektarů chráněných luk bylo pokoseno, kolik zdí hradů bylo opraveno či kolik stromků bylo vysazeno; kolik besed, seminářů či terénních akcí se uskutečnilo během třiceti let, kdy stejně tak bezpočet dobrovolníků věnoval svůj volný čas ochraně našeho životního prostředí – ať už samotnou prací, nebo sebevzděláváním. A je to jen zlomek z množství různorodé práce a akcí, které se pod hlavičkou Brontosaura uskutečnily.

Počátky

Hnutí Brontosaurus vzniklo v reakci na konferenci OSN o životním prostředí ve Stockholmu (1972) a její závěry o stavu životního prostředí naší planety. V duchu jejích myšlenek se v roce 1974 lidé z Ústavu krajinné ekologie ČSAV ve spolupráci s redakcí Mladého světa (především Josef Velek a Vladimír Jiránek) jali i u nás "táhnout" proti čím dál silnějšímu ničení a zatěžování životního prostředí v *Akci Brontosaurus*. V důsledku spontánní odezvy na původně zamýšlenou jednorocní akci vzniklo hnutí Brontosaurus – časově neomezený program výchovy k ekologickému myšlení a jednání, tehdy pod hlavičkou SSM (Socialistický svaz mládeže). Tuto "masu" nadšených lidí, pionýrských oddílů a vznikajících brontosauří center bylo třeba nějak řídit. Začali vyrůstat

organizátoři, tvořila se metodika akcí, vznikaly komise životního prostředí. V roce 1978 se uskutečnily první dva tábory – *Prázdniny s Brontosauřem* (v CHKO Labské pískovce a CHKO Pálava). Každým rokem těchto táborů přibývalo až do stovek turnusů, kterými prošly desetitisíce převážně mladých lidí. Brontosaurus přežil i revoluci a rozpad SSM – a dodnes samostatně, v duchu svých myšlenek a za pomoci nadšení lidí přidává ruku k ochraně přírody a památek, kde je třeba.

Oslava třicetin

Úctyhodné výročí je třeba řádně oslavit. Nejen proto, aby se po čase zase setkali Brontosauři ze všech koutů ČR, kde mají své základny, ale aby také společně pohlédli zpět na své dílo a spojili vize jak dál. K příležitosti významných brontosauří narozenin (jako například plnoletost, dvacetiny, pětadvacetiny atp.) pořádá Hnutí Brontosaurus tradiční oslavu *Dort pro Brontosaura*. Koná se vždy tam, kde má Brontosaurus jisté blízké vazby (místo tradičních víkendovek či táborů, setkávaček a tak), pokaždé jinde: v Poděbradech, v Mohelnici, na Lukově, na Boskovicích a letos v Telči. *Dort pro Brontosaura* byl zamýšlen jako jakýsi "festival" ochrany přírody a památek, dobrovolnictví, nekonzumního způsobu života, zájmu o sebevzdělávání

a hledání vztahů a propojení člověka a přírody. A myslím, že se nám to i povedlo! V Telči se v jeden zářijový víkend ke konci léta sjelo sice "jen" necelých 300 Brontosauřů, jeho kamarádů, fandů i kolegů, ale na síle zážitků a slavnostní atmosféře to neubralo. Dort navštívil například francouzský dobrovolník z YEE – *Youth and Environment Europe* – již jsme členem či přátel z obdobné slovenské organizace *Strom života*, která vzešla z před-revolučního Brontosaura. V sobotu odpoledne poctil Dort svou návštěvou také pan ministr životního prostředí RNDr. Libor Ambrozek, který akci poskytl záštitu. Celý víkend probíhal zajímavý program; bylo možné zhlédnout výstavy, zajít do tepla a ticha čajovny či si prohlédnout skvosty Telče. Program hned od počátku nabízel sportovní a deskové hry, a především možnost se pohodlně ubytovat na tábořišti, které vzniklo na školním hřišti. Pravda, paní ředitelka se děsila, zda jim ho po víkendu nevrátíme spíše jako zorané pole, ale Brontosauři přece vědí, jak se chovat. Oslavu jsme oficiálně zahájili úderem deváté na nádvoří telčského zámku slavnostním – především vzpomínkovým – ceremoniálem. V duchu brontosauří her jsme se vrátili několik milionů let zpět do dob veleještěrů a prošli se v čase až k dnešním dnům. Nádvoří se hemžilo usměvavými účastníky a zámecký

pan kastelán se nestačil divit, co jsme schopni vymyslet. Na závěr jsme seskládali mnohobarevného brontosaura na velkém plátně; každý přiložil lísteček té barvy, která symbolizovala jeho motiv účasti na akcích Brontosaura. Pak už se jen v mrazivé noci hrálo a zpívalo u ohně v zámeckém parku...

Sobotu jsme zahájili prací pro Telč: část lidí se odebrala k likvidaci černých skládek v okolních lesích, část stahovat pokosenou travu z chráněných luk nedaleko Telče a část budovala zázemí pro odpolední program. Po dobrém obědě se v zámeckém parku zalitým sluncem otevřelo na dvacet různých dílen – tvořivé, sportovní, debatní (origami, výrobky z vlny, šermířská dílna, lanové překážky, pěvecká, dramatická či taneční dílna, face art, dílny pro děti a organizátory, Quo vadis, Brontosaurus? s osobnostmi z minulosti i současnosti hnutí) a mnohé další. Po páté odpoledne začal očekávaný zlatý hřeb oslav – dortová slavnost.

Nejprve jsme se příjemně naladili dobrou muzikou (Tomáš Kočko a Jarret) a ocenili vítěze brontosauřích soutěží *Ekofór a Brďák roku* (nejšikovnější a nejaktivnější děti z Brontosauřích dětských oddílů – BRĎO). A pak to přišlo... Osobnosti Brontosaura a naši hosté postupně přinesli mezi užaslý dav 30 velkých dortů s marcipánovým brontosauřem, zapálili svíčku a řekli své přání či pozdrav Brontosaurům. Všichni společně jsme potom sfoukli třicet svíček obrovského dortu a jali se ho spořádat. Ale Brontosaurus opět přerostl možností, tentokrát ne své, ale naše: i po několikanásobném přidavku

ho totiž stále velký kus zůstával. Byl nejvyšší čas, aby začala hrát bálová kapela a my jsme mohli vytancovat spořádané dorty. Hrál se a tančilo dlouho do noci, a tak všem postupně dobře trávalo a došlo ještě i na zbylé dorty... V neděli jsme si po náročném noci dopřáli trochu více spánku (tedy vyjma organizátorů :o) a ke snídani jsme si dali trochu kultury – divadlo *Commedia kompostica* jednoho z brontosauřích základních článků. A na závěr jsme se vrhli do sportovních klání. Dětské oddíly bojovaly v praporcích a starší ročníky svedly velký boj na nafukovacích lodích na Štěpnickém rybníce. Pak už jen zbývalo usušit se, sbalit stan, pokochat se posledními pohledy na malebné telčské náměstí, rozloučit se s kamarády a se slovy „tak zase někdy příště“ se vydat na cestu domů...

Chtěli jsme *Dortem pro Brontosaura* poděkovat všem těm, kteří kdy s Brontosauřem pomáhali, i všem ostatním, kteří se podíli na ochraně přírody a památek a chtějí aktivně trávit volný čas. Zároveň měl být výzvou a příležitostí k seznámení se s jeho činností a myšlenkami pro ty, kteří by se rádi teprve zapojili. Lidé odjžděli se spokojeným úsměvem a radostí i nadšením v očích, a tak věříme, že jsme všichni načerpali hodně sil do dalších akcí a boje proti nesmyslnému a nevhodnému zacházení s přírodou.

A co nás čeká dál?

Podzim svými barvami a chladným větrem o sobě dává jasně znát; letní tábory, kterých jsme letos uspořádali přes padesát,

jsou už minulostí, ale do tuhé zimy je ještě daleko. Mnohé kouty naší přírody potřebují stále naši péči, mnohé hrady či zámky i biofarmy naší pomocnou ruku. Koná se či připravuje mnoho víkendovek, začínají organizátorské kurzy, pravidelné kluby či oddílové schůzky a připravují se projekty na další období. Rozbíhají se další ročníky brontosauřích soutěží – *Máme rádi přírodu, Ekofór, Duhové střípky* a další. Záměrem našich akcí je spojit užitečnou práci při ochraně životního prostředí s netradičními zážitky a “aktivním odpočinkem” (hry, sebepoznávání a sebezdvělávání netradiční formou, sblížení s lidmi, spolupráce...). Tímto programem je Hnutí Brontosaurus ojedinelou organizací, a proto své akce otevírá i široké veřejnosti, ne jen jeho členům. Každá organizace nabízí dětem i mladým lidem jiný program a naším zájmem je vzájemně si vyměňovat zkušenosti. Zveme proto srdečně na naše akce všechny ty, kteří rádi získávají nové zkušenosti a poznávají nové kamarády.

Lucie Nováková, koordinátorka
Hnutí Brontosaurus
foto archiv HB

Foto, video, ohlasy a zprávy z Dortu pro Brontosaura naleznete na stále doplňovaných webových stránkách <http://dort.brontosaurus.cz> Více informací o Hnutí Brontosaurus a nabídku akcí najdete na www.brontosaurus.cz

Kontakt: Hnutí Brontosaurus, Michalova 4, Brno 62800, tel. 544 215 585, hnuti@brontosaurus.cz

Postavme svět společně!

Díky České radě dětí a mládeže jsem měl možnost zúčastnit se v době od 8. do 14. srpna 2004 Světového festivalu mládeže v Barceloně. Na slavnosti uspořádané pod mottem „*Postavme svět společně!*“ se sešlo na 10 000 mladých lidí ze všech koutů světa. Pro mne to byl opravdu zážitek na celý život a z Barcelony jsem si odvezl spoustu kontaktů, informací a zkušeností.

Za dějiště 3. Světového festivalu mládeže (www.worldyouthfestival.org) byla zvolena Barcelona, nádherné přístavní město ve slunném Katalánsku. Barceloně, jakožto místu pro mezinárodní setkání mládeže, předcházely obdobné akce v Lisabonu v roce 1998 a Panamě v roce 2001.

Španělský festival probíhal ve velkém, futuristicky vyhlížejícím areálu u moře. Všude se kladl velký důraz na ekologii a udržitelný rozvoj, takže areál měl například vlastní solární panel, který mu dodával elektrinu. Smysl pro ekologii šel tak daleko, že i snídaně jsme dostávali ve speciálních recyklovatelných igelitových taškách.

Zorganizovat takovouto akci pro 10 000 lidí jistě není lehké, takže organizátorům patří můj plný obdiv; kromě několika dílčích nedostatků totiž proběhlo vše hladce a v pohodě. Ubytování bylo zajištěno ve velkých armádních stanech pro 30 lidí; oproti mému očekávání v nich ani nebylo přílišné horko. Také stravování zvládli pořadatelé na jedničku, každý z účastníků barcelonského svátku dostal stravenky ke stánkům s jídlem...

Nejdůležitější na celém festivalu byl ovšem samozřejmě program. Byl pestrý, takže účastníci měli rozhodně z čeho vybírat.

Barcelonu 2004 slavnostně zahájil úvodní ceremoniál. Atmosféra byla opravdu jedinečná: deset tisíc lidí ve velkém zastřešeném sále mávalo vlajkami, tancovalo a bavilo se. Bylo opravdu zajímavé vidět vedle sebe tolik mladých lidí – moderně oblečené Evropany a Američany, Afričany v tradičních barevných satech, Araby zahalené do svých hábitů. Různé národnosti, různá pohlaví, různá náboženství, ale všichni se bavili dohromady a užívali si nezapomenutelné atmosféry. Skoro jako bychom byli na olympiádě! Nechyběly samozřejmě ani různé proslovy. Zaznělo tam především, že několik stovek mladých účastníků přihlášených na festival

se ho nemohlo zúčastnit, protože jim nebylo uděleno vízum; to bylo ostatně kritizováno během celého festivalu. Jeho náplň se skládala ze tří částí. První byl centrální program, který tvořily velké konference zajišťované přímo organizátory. Festival měl čtyři pilíře nazvané *Globalizace, Udržitelný rozvoj, Podmínky pro mír a Kulturní rozmanitost*. Centrální konference se tedy týkaly především těchto čtyř témat a většinou byly opravdu zajímavé a nabitě informacemi.

Druhou část vyplňoval program sestavený samotnými účastníky festivalu. Organizátoři poskytli potřebné prostory a vybavení – a účastníci z různých organizací mohli pořádat konference, semináře, kulaté stoly, *workshopy*, kulturní představení apod. Konferencí bylo několik stovek a jejich témata i kvalita se značně lišila. My jsme na festivalu zorganizovali konferenci o internetu a možnostech, které přináší mladým lidem, a představili jsme náš projekt *Junior Internet* (www.juniorinternet.cz).

Pro účastníky byl připraven i tzv. paralelní program s různými exkurzemi a výlety do Barcelony a jejího okolí. Kromě toho byla na festivalu i spousta kulturních akcí. Každý večer byl připraven pro zájemce nějaký koncert. Za týden jsem viděl také spoustu různých představení – stavění tradičních katalánských lidských věží, *flamenco*, představení černošských bubeníků a tanečníků, indických fakírů, arabských hudebníků a mnoho dalšího. V areálu na nás čekala i spousta tematických výstav pojednávajících především o různých světových problémech. K tématům patřilo například uprchlictví, spravedlivý trh, vzdělání pro všechny, rovnoprávnost žen, ochrana kulturního dědictví apod. Výstavy byly opravdu dobře připravené, dozvěděl jsem se spoustu informací, a přitom zábavnou formou.

**Forum
BARCELONA
2004**

Nezklamal mě ani závěrečný ceremoniál. Po několika proslovech přišel na řadu Katalánský orchestr mládeže, který zahrál několik výborných skladeb, mj. i Dvořákovu *Novosvětskou*, což jistě probudilo vlastenecké citění ve všech českých účastnících. Musím říct, že festival mi opravdu dost změnil pohled na řadu věcí. Zní to sice jako klišé, ale myslím to opravdu vážně. O většině problémů a témat jsem samozřejmě slyšel nebo četl už předtím. Ale když člověk během sedmi dnů slyší ze všech stran stovky různých čísel, faktů a údajů, příběhů a přednášek, je toho až příliš na to, aby o tom nezačal přemýšlet... Když se třeba dozví, kolik lidí je na světě negramotných, bez základního vzdělání, a potom slyší, že základní vzdělání pro všechny děti na světě by ročně stálo polovinu toho, co Evropané utratí za zmrzlinu, nemá skoro ani chuť na tu mraženou dobrotu, kterou mu servírují k večeri. Když před sebou vidí 900 šálků a jediný barevný šálek mezi nimi naznačuje, že z toho, co zaplatíme za 900 šálků kávy, jdou jejím pěstitelům v Africe peníze jen za jeden, přestává mít chuť na kávu. Samozřejmě, že takto by se dalo mluvit asi o všem – a tím, že přestaneme jíst zmrzlinu nebo pít kávu, nic nezměníme. Je ale důležité si takovéto věci uvědomit.

A festival v Barceloně mi k tomu určitě pomohl. Důležité bylo také to, že jsem na festivalu potkal spoustu lidí z mnoha koutů světa a měl možnost si s nimi popovídat a vyměnit si řadu zajímavých informací. Když člověk čte o konfliktech v Kosovu, v Severním Irsku, v Bosně a Hercegovině, v Súdánu, přijde mu to hrozné. Ale když potká lidi z Kosova, Severního Irsku, Bosny a Hercegoviny, Súdánu a povídá si s nimi nebo je slyší na konferenci, začne to celé vnímat úplně jinak. Člověk si uvědomí, že tam jsou také úplně normální lidé, kteří žijí stejný život jako my a nikdy předtím si nemysleli, že by se takový konflikt mohl objevit v jejich zemi. Světový festival mládeže v Barceloně mi toho určitě mnoho dal, pomohl mi uvědomit si spoustu věcí a začít přemýšlet. Byla to pro mě nezapomenutelná zkušenost a pokud to bude možné, určitě bych se rád zúčastnil i příštího festivalu, který proběhne v Mexiku za tři roky. Tímto bych chtěl také poděkovat České radě dětí a mládeže, která zorganizovala českou delegaci na tento festival, a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, z jehož grantu byla naše účast financována.

Jiří Peterka

www.juniorinternet.cz

Evropa na dosah

Ještě se vrátím k prázdninám. Osm mladých lidí z ČR mělo díky své práci v mládežnických organizacích možnost strávit čtrnáct dnů v Lucembursku. Jak probíhá mezinárodní seminář na téma *Mladí a média?*

Čtrnáctidenní seminář věnovaný danému tématu se uskutečnil v srpnu v hlavním městě Lucemburského velkovévodství Lucemburku. Není náhodou, že právě tady se sešlo na pět desítek mladých lidí ze sedmi zemí Evropy; Lucemburk je totiž sídlem několika evropských institucí. Projekt, který financovala Evropská unie z mládežnických fondů, byl zaměřen na fenomén evropského občanství. Mezi účastníky tak byli příslušníci starých členských zemí EU (Francie, Lucembursko, Belgie), nově přistoupiších (Česká republika, Litva, Estonsko) a také jeden nečlen-

ský stát – Rumunsko.

Na předměstí Lucemburku, ve vesnici Neuhaeusgen, vyrostlo z původního skautského tábořiště mezinárodní stanové městečko. Jeho obyvatelům bylo mezi 18 a 26 lety. Pracovní náplň jejich pobytu zahrnovala čtyři mediální pracovní skupiny – workshopy. Každý si tak mohl vybrat, zda je mu bližší žurnalistika, video nebo fotografie či počítačové technologie. Na závěrečné prezentaci pak každá dílna předvedla, co vytvořila. A nebylo toho málo. „Abychom dostali grant od Evropské unie, musíme samozřejmě ukázat adekvátní výsledky,“ říká jeden z organizátorů Ital Steve Ridolfi. Proto žurnalisté vydávali každý den noviny, video dílna natočila desetiminutový film ve spolupráci s profesionálními techniky, fotografií vzniklo něco přes dva tisíce a v počítačové sekci se všichni účastníci naučili tvořit webové stránky.

V české výpravě bylo celkem osm zástupců z různých mládežnických organizací, včetně dvou mladých lidí z našeho regionu. Vedoucím české skupiny byl sedmnáctiletý Jiří Peterka, který již několik let úspěšně organizuje dětskou konferenci *Junior Internet*. Ten se také, ač nejmladší ze všech, stal lektorem počítačového workshopu. „Nám Čechům docela vadilo neustále neplnění časového harmonogramu. Když se řeklo, že odjezd do města je za deset minut, čekali

jsme ještě hodinu,“ říká Marek Blahuš z Uherského Hradiště. „Ale jinak to bylo skvělé setkání. Člověk pozná spoustu nových lidí a šťastnější se pak vrací domů.“ Ve volném čase mohli naši zástupci poznávat krásy města Lucemburku, kde navštívili i hrob Jana Lucemburského, někdejšího českého krále. O úspěšnosti naší výpravy svědčí i to, že reprezentační internetové stránky celého semináře vytvořili právě Češi. Výsledky práce webdesignéra Toma Krchy ze Starého Města a jeho týmu by se měly objevit na adrese www.eu-citizenship.net.

Radek Brož,

Malé (ale naše) noviny,

Dětská tisková agentura (DTA)

www.dta.zde.cz

Jen ať děti křičí na hřišti

Rozhovor s držitelem ceny Přístav Vilémem Antončíkem, místostarostou Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Říká: „Je lepší, když děti povykují na hřišti, než aby fetovaly za kontejnery.“ A nejen, že to říká, ale také podle toho jedná. A když „to nejde“, ptá se, proč – a rozplétá gordický uzel důvodů... Místostarosta Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz Vilém Antončík je jedním z šesti držitelů letošní ceny Přístav – ocenění, které ČRDМ každoročně uděluje za podporu mimoškolní práce s dětmi a mládeží. Na rozdíl od svých kolegů si ji však nemohl na pražské Bambiriádě osobně převzít. O krásně malované „trosečnickou“ láhev s ukrytým poselstvím ovšem nepřišel. Za přítomnosti ředitele Kanceláře ČRDМ Jiřího Zajíce a jeho zástupkyně Hany Konopiské ji dodatečně převzal z rukou členky představenstva dětské a mládežnické rady Lenky Semotánové. Stalo se tak 8. září 2004 v Kanceláři ČRDМ, kde se také uskutečnil následující rozhovor.

Co pro Vás znamená převzetí ceny Přístav?

Pro mě? Hlavně pro moje děti. Když se dozvěděly, že dostanu cenu Přístav, tak se ptaly, co dovezu domů a co dostanou ony....☺ Pro mě je to spíš ocenění práce, kterou dělám. Hlavně proto, že klíčovou roli sehrály právě děti – nebo dětské organizace – které mě navrhly. Je to, myslím si, asi největší odměna za to, co pro děti v městském obvodu dělám.

Velmi významně se zasazujete o to, aby ve Vašem obvodu byla místa, kde děti mohou trávit svůj volný čas. Proč si myslíte, že je vhodné zaměřovat pozornost právě tímto směrem?

My jsme přijali takovou jednoduchou strategii, že každé dítě, které žije a bydlí v městském obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, se musí dostat do 15 minut pěší chůze na hřiště. A to hřiště bude oplocené a hlídané, což dnes máme splněno. Důvod je jednoduchý. Někdo má za to, že okřídlené rčení „Kdo si hraje, nezlobí“ je trošku zprofanované, ale já si myslím, že to tak není. Jak říkám: Raději ať slyším křik dětí na hřišti, než bych je viděl v tichu fetující za kontejnery.

Jedním z počinů spjatých s Vaším jménem a veřejnou činností, je také pojem Dětiády...

To jsme dělali akci společně s Domem dětí a mládeže, byla určena pro děti z mateřských škol, které spolu soupeřily na hřišti. Musím říct, že nikdy v životě jsme neviděli – a nevidíme – výkony, a hlavně nadšení takové jako u těchto malých sportovců. Když se přetahovali lanem, tak družstvo, které prohrálo a spadlo, bylo vlečeno vítězným družstvem asi deset metrů, dokud jsme ho skoro neodstříhli od lana...

Bylo to fajn, děti to opravdu bavilo. A pak přišli i jejich rodiče, což byl pochopitelně další cíl Dětiády.

Máte jako komunální politik nějaké krédo, jímž se při výkonu své funkce řídíte?

Už kdysi dávno mi říkal děda, že nad nikoho se nemám povyšovat a před nikým se nemám ponižovat. A potom mám krédo z filmu *Frajer Luke*: „Nemít na to, a jít do toho – to je ta pravá frajerčina...“

Jakého rozhodnutí, které jste ve své funkci učinil, si nejvíce považujete?

Myslím, že šlo o to, přesvědčit všechny, že chceme opravdu zprovoznit dětská hřiště v takové té docházkové vzdálenosti, aby tam děti mohly bez problémů přijít. A další rozhodnutí se teď rodí: chceme prosadit zpracování studie cyklostezek u nás v městském obvodu. Cyklistickými stezkami bychom chtěli propojit všechny základní školy. Pokud se nám to podaří, tak vlastně máme vyhráno, budeme mít propojený celý městský obvod. Musím říct, že se o tom teď vedou vášnivé spory, ale věřím, že studie bude schválena a příští rok zpracována.

Navštěvoval jste coby dítě nějaký zájmový kroužek nebo sportovní oddíl?

Jsem produktem sportovních tříd. V pátém roce základní školy jsem nastoupil do atletických tříd v Opavě, pak jsem chodil na sportovní gymnázium v Brně a pak ve Vítkovicích v Ostravě jsem byl ve vrcholovém středisku a dělal atletiku. Tam jsem pochopil a asi získal vztah k tomu, že je dobré, když děti a mládež mají kolem sebe lidi, kteří se jim chtějí věnovat. Myslím, že dneska je to vůbec největší výzva pro nás, kteří děláme v komunální politice.

Protože ono tam v mnoha případech nejde ani tak o ty peníze, jako o to, najít cestu, abychom pomohli těm fanatikům – jak já říkám krásným bláznům – kteří v dnešní době chtějí pro děti něco dělat. Nemyslím si, že na tom chtějí vydělat a zbohatnout. Ne – prostě je to baví. A na nás je, abychom, jim z té složité cesty odvalili někdy malé kamínky, někdy balvany.

*za rozhovor poděkoval Jiří Majer
foto archiv kanceláře ČRDМ
a Radka Páleníková*

Jubilejní sezóna v Šumné

Do jubilejní patnácté sezóny vstoupil v tomto školním roce Dům dětí a mládeže v Šumné na Znojensku. Od 1. září 1990, kdy byl dům jako centrum volného času dětí a mládeže v Šumné a nejbližším okolí ustaven, se jeho činnost postupně rozšířila na celou západní část znojemského regionu, ve které nabízí dětem, mladým lidem i dospělým včetně rodičů s dětmi aktivity v řadě zájmových kroužků, klubů a kurzů. A to nejen v sídle domu, ale i v řadě dalších míst v celé oblasti.

V uplynulém školním roce dům dětí organizoval, zajišťoval činnost téměř osmdesáti zájmových kroužků a klubů se zhruba 900 členy. V jubilejním roce své činnosti připravil pro zájemce nabídku podstatně rozsáhlejší, a to nejen přímo v Šumné, ale také ve Vranově nad Dyjí, Štítarech, Bitově, Lubnici, Starém Petříně, Citonicích, Jevišovicích, Pavlicích a Blížkovicích. To vše ve spolupráci se školami a obecními úřady jednotlivých místech – a také za obětavé spolupráce a pomoci téměř 50 externích a dobrovolných pedagogických pracovníků – vedoucích kroužků a klubů.

Se zahájením školního roku se pro děti již tradičně otevřel šumenský dětský klub, ve kterém může kterékoliv dítě trávit každý pracovní den odpoledne svůj volný čas pod vedením kvalifikovaných pedagogů. Na tradičním pondělním dopoledni se sešel Dámský klub, ve kterém společně tráví volný čas šumenské seniorky.

V jubilejním roce připravuje kolektiv pracovníků a spolupracovníků šumenského DDM i řadu dalších akcí, soutěží, setkání, přehlídek, výletů, výstav... Stačí si jen vybrat z bohaté nabídky, do které patří nejen aktivity pro obvod DDM: řady akcí se mohou účastnit zájemci z celého znojemského regionu, jižní Moravy i dalších koutů naší vlasti.

Právě pro zájemce z celé republiky je určena dětská výtvarná a literární soutěž „Ahoj z prázdnin“ (minulého XIV. ročníku se zúčastnilo ve výtvarné části 1.694 a v literární části 354 autorů), IV. ročníku dětské výtvarné soutěže „Příroda kolem nás“, pořádané ve spolupráci se Správou Národního parku Podyjí, se zúčastnilo 2.042 autorů, IX. ročníku dětské výtvarné soutěže „Vánoční malování“ se zúčastnilo 2.183 autorů a XIII. ročníku dětské výtvarné soutěže „Kniha a já“ se zúčastnilo 5.454 autorů. Oceněné a vybrané práce mohla veřejnost mimo jiné zhlédnout ve výstavních prostorách státního zámku ve Vranově nad Dyjí a v prostorách Návštěvnického střediska Národního parku Podyjí v Čížově. Všechny oceněné výtvarné i literární práce jsou také k přečtení a zhlédnutí na webových stránkách Domu dětí Šumná <http://sis.znojmo.cz/ddmsumna>.

V nejbližší době se připravuje XI. ročník kombinovaného turnaje žáků v šachu a stolního tenisu „Šach-pink Šumná 2004“, v jubilejním roce proběhnou další ročníky soutěží sportovních střelců, připravuje se XIII. ročník sou-

těžní přehlídky v rukodělných činnostech dětí „Udělej si sám“ a XII. ročník šachového turnaje žáků „Memoriál Bohumila Nekuly v šachu“. Na všechny výše uvedené akce zveme zájemce z regionu jižní Moravy. Děti, mladé lidi i dospělé ze Znojemska rádi uvítáme v průběhu roku na dalších ročnících soutěží a akcí jako jsou např. soutěž dětských zpěváků „Vánoční zpívání“, XIII. ročník soutěže dětských zpěváků lidové, folkové a umělé písně „Sedmikráska“, XIII. dětské literární soutěže „Náš svět“, na dalším ročníku mezinárodní humanitární akce „Běh Terryho Foxe“. I letos se sejdeme s dětmi z obvodu domu dětí na „Vánočním turnaji v šachu“, budeme střílet „O vánočního kapra“ i „O velikonoční vajíčko“, sejdeme se na XV. ročníku soutěže v dětském přednesu poezie a prózy „Odpoledne s básničkou“, na soutěži v počítačové grafice „Nemaluj sám“ či „Ceně DDM Šumná ve sportovním tenisu“. Všechny rádi uvítáme na naší mikulášské nadílce, pro všechny připravujeme řadu výstav, Velkou karnevalovou veselici a v červnu pak šumenský dětský den s řadou tradičních dětských soutěží jako je např. běh rodičů s dětmi „O perníkové srdce“, „Mistrovství v Šumné ve cvrnkání kuliček“, „Dětská pouť“... Také letos bude po celý rok probíhat další ročník „Šumenské florbalové ligy“. Dům dětí a mládeže v Šumné je tu pro děti, a děti – ty to vědí. A pokud jeho nabídky a služeb využijí a využívají, pak mohou trávit – a také trávit – svůj volný čas tak kvalitně a rozmanitě, že neví, co je to nuda, a nemají chuť ani potřebu se bezcilně toulat po ulicích, sdružovat se v různých partách... což samozřejmě může ve svém důsledku vést až k setkání s drogou, kriminalitě a dalším sociálně patologickým jevům. Děti v šumenském DDM vědí, kam mohou ve svém volném čase přijít. Vědí, že jsou v domě, v jeho kroužcích a klubech či na jeho akcích vítány, vědí, že se mohou na pracovníky a spolupracovníky domu obracet se svými starostmi a problémy jako na své starší kamarády a přátele a oni jim rádi pomohou a poradí. A to je také tím úplně hlavním smyslem a cílem činnosti všech center volného času, ke kterým patří i Dům dětí a mládeže v Šumné.

Miloslav Šnajdar
foto Zdenka Vrbová

Dali o sobě vědět

1. pražský folklorní festival zahájen

V sobotu 28. srpna odpoledne byl zahájen za účasti desítky folklorních souborů a mažoretok z České republiky, Polska a Itálie slavnostním průvodem ze Staroměstského náměstí na Ovocný trh 1. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Pražský jarmark 2004. Návštěvníky přeplněného náměstí, na němž kolorit folklorních vystoupení doplnily stánky tří desítek řemeslníků předvádějících své umění a zručnost, přivítali představitelé pořadatelských organizací – Vladimír Vihan, starosta Městské části Praha 1, Jan Mužátko, prezident společnosti Bakare Gastroservis s.r.o. a Zdeněk Pšenica, předseda Folklorního sdružení ČR. Festivalu, který na Ovocném trhu probíhal do soboty 4. září, se zúčastnilo celkem 34 folklorních souborů, z toho 11 zahraničních. Návštěvníci měli možnost se seznámit s argentinským, italským, polským, ruským, mexickým, slovenským, indonéským a slovinským folklorem.

Uspořádání 1. mezinárodního folklorního festivalu Pražský jarmark 2004 je programovým vyzněním snah pořadatelů o oživení letního turistického ruchu v centru Prahy a cílenou snahou představit domácím i zahraničním návštěvníkům Prahy český, moravský, slezský i zahraniční folklor v podání dětských a mládežnických folklorních tanečních a hudebních souborů.

*František Synek,
místopředseda Folklorního
sdružení ČR*

Zálesáci s Bludným kruhem nezabloudili

Máme společnou klubovnu s *Bludným kruhem*, a tak jsme zkusili i společnou výpravu na téma Moravský kras a ZOO v Olomouci. Počasí nám sice neprálo, ale drželi jsme se hesla *Nejsme přece z cukru*. V poklidu jsme dojeli na Skalní mlýn a odtud se přesunuli na místo vstupu do Punkevních jeskyní.

Tam jsme absolvovali výklad o stalagmitech, stalaktitech a stalagnátech. Potom jsem vystoupali po tzv. infarktových schodech, projížděli se lodičkami a svezli se lanovkou. Nikdo se neztratil ani neutopil, a proto jsme všichni v pohodě pokračovali do olomoucké ZOO. Teprve tady konečně vysvitlo sluníčko a zvířátka nás v pohodě a vesele přivítala.

*Za Zálesáky a Bludný kruh
z Ostravy-Hrabůvky
Jana Dvořáčková*

Záškolák

Aniž bychom nabádali děti k chození za školu, otevřeli jsme – naše občanské sdružení Malý princ – konečně po dlouhé době klub *Záškolák* na Císařské louce v Praze 5. Jedná se o otevřený klub pro děti a mládež, plný aktivit, které se pomalu rozjíždějí. V areálu loděnice *kanoeteamu* mají děti dostatečnou možnost se jaksepatří vyřadit. Klub je určen zejména pro děti ze sociálně slabého prostředí, a tak je zdarma. Pouze konkrétní aktivity, výlety, divadla, výpravy se musí platit tou nejmenší částkou, kterou lze vymyslet. Tak třeba tábor na 14 dní přišel dětí na pouhých 999 Kč. Netřeba nijak zdůrazňovat, že složení dětí je pestrobarevné a odráží sociální realitu lokality kolem. Někdo prostě má a někdo nemá – a když má, tak dá na něco úplně jiného, co s volným časem vůbec nemá nic společného. Děti nám ale pomáhají brigádami; již máme dohodnutu druhou sérii brigád pro městskou část Praha 22 (děkujeme tamním radním). Zveme Vás k návštěvě klubu prakticky každý den od 16:00 do

18:00, kdy tam bývá oddíl Kluci z pětky, záchranářský kroužek, sportovní kroužek a další se chystá postupem času. Zveme Vás i do čajovny *U vysmáté koule*, která bude otevřena každý pátek od 18:00. Kluci i holky si mohou také pravidelně jít zaplavat do Radlic. Děkujeme ještě jednou všem, kteří nám pomohli, a hlavně nám fandili. Prahneeme zejména po tom, nabídnout dětem, které z finančních důvodů bloudí ulicemi a nemají do čeho „klofnout“, docela pohodově strávené odpoledne a víkendy... Doufáme, že to pochopí i úředníci na Praze 5, kteří snad ani netuší, že jsme i bez jejich podpory náš projekt rozhodili.

TAMP - Tisková agentura Malého prince www.malejprinc.cz

Debrujáská návštěva z Francie

Klub malých debrujárů z Evry ve Francii byl o prázdninách ve Stříbře a Stráži u Tachova. Jejich partneři z Asociace malých debrujárů ČR je hostili od 23. do 28. srpna 2004. A jaký byl program? Naši „šikulové“ doufají, že pestrý a že se jejich novým kamarádům líbil. Zahrnoval kupříkladu debrujáské hry a pokusy, „pečení kamenů“ či savování triček. Cílem prohlídek různých pamětihodností a zajímavostí byla třeba Plzeňská věž, tamní ZOO nebo staročeské trhy.

*Informace o akci zveřejnila na
debrujáském webu
Jitka Soukupová*

Zpravodaj ČRD M o výchově
a využití volného času dětí a mládeže

ARCHA

Registrace Ministerstvem kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13A/AB, ISSN 1212 - 5016
Podávání novinových zásilek povoleno
Českou poštou, s.p., odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259/99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce: Jiří Majer – vedoucí redaktor,
Hana Konopiská, Mgr. Jiří Zajíc
Adresa redakce: Česká rada dětí a mládeže
Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha 1
tel: 234 621 210, fax: 234 621 541
e-mail: archa@adam.cz
IČO: 68379439

Graf. úprava a sazba Michala Rocmanová akad. mal.
Tiskne TG TISK s.r.o. Lanškroun
Fotografie z archivu členských sdružení ČRD M
Příspěvky přijímáme nejlépe ve Word 7.0 nebo RTF
Vychází 8 x za rok

Úrazové pojištění

Pojistná ochrana 24 hodin denně,
365 dní v roce, kdekoli v světě

pojištění malých
i velkých úrazů

vysoké rozpětí
pojistných částek

dvojnásobné plnění
při hospitalizaci

plnění od prvního
dne úrazu

GENERALI

infolinka: 800 150 155

www.generali.cz

Kdekdo ji občas skloňuje a spojuje: tu s drogami, tu s kriminalitou, jindy zase s nehodovostí či úrazy. Prevence. Nad tou *primární* se zamýšlí kromě úvodního fejetonu Hromčí Molkové také obsáhlejší materiál nazvaný *Preventivní poznámky k prevenci*, který pro Archu zpracoval Jiří Zajíc.

Z podobného soudku je i várka otázek, na něž v profilovém rozhovoru tohoto čísla odpovídal ministr vnitra František Bublan. Podle jeho názoru v oblasti volného času dětí a mládeže stále ještě poněkud „pokulháváme“. Ministr soudí, že nám scházejí i vhodní „misionáři“, kteří by náležitě a včas dovedli ohroženým skupinám mládeže nabídnout ty správné životní hodnoty. „*Institucí máme dost, terénních pracovníků méně*,“ podotýká František Bublan.

Chutnal by brontosaurům dort? Těžko říct, byli to přece býložravci. Ovšem *Brontosaurus* si na tom svém *Dortu* k narozeninám jaksepatří pošmákl. To bylo slávy! Aby také ne – vždyť tomuhle známému hnutí bylo nedávno rovných třicet let. Na oslavu do Telče se sjelo ke třem stovkám gratulantů, jeho nynějších i tehdejších členů, příznivců, pracantů a pamětníků.

Strastiplné putování londonovskou Kanadou, napínavé osvobozování nebohého účetního uneseného mafiány, přízrak dávno zmizelé Atlantidy, lampióny... Takový koktejl romantiky a dobrodružství míchá pro své členy zlínské sdružení Smaragd už od roku 2001.

„*Bambiriáda je dobře fungující soukolí*,“ říká v rozhovoru se Slávkem Hrzalem na adresu prestižní přehlídky volnočasových aktivit dětí a mládeže Veronika Součková, která je garantem jejího příštího ročníku. I když se to nezdá, *Bambiriáda 2005* už zlehka klepe na dveře: je třeba toho přece tolik stihnout, zařídit, vyjednat a připravit.

Je jedním z těch, kteří letos získali cenu ČRDM Přístav. Řídí se krédem, jež mu kdysi řekl jeho dědeček, a pak ještě jedním, které si pro změnu zase zapamatoval ze slavného filmu s Paulem Newmanem. Zasadil se mimo jiné o to, že každé dítě z „jeho“ obvodu se do 15 minut dostane pěšky z domova na dětské hřiště, oplocené a hlídané. Místostarosta Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz Vilém Antončík si své ocenění za podporu mimoškolní práce s dětmi a mládeží vyzvedl dodatečně.

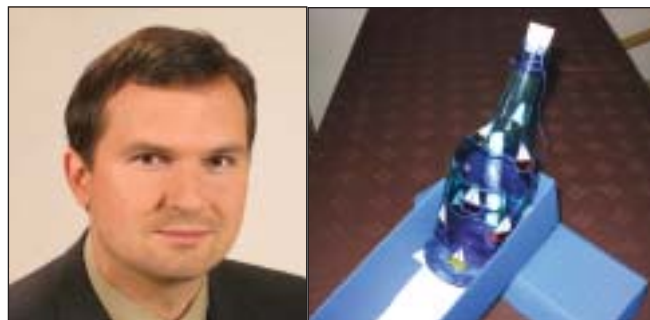

Foto Radka Páleníková a archiv sdružení ČRDM